

EGE'DE DEFİNECİLER PEŞİNDE

RÖPORTAJ: ÜMİT DENİZ

— 3 —

Boğos Ağa'nın ALTIN KÜPLERİ

İşçiler definde ortak oldukları için gönüllü çalışıyor!

RENÇPER Himmet, nasırlı avuçlarına okkalsı bir tükürük attıktan sonra tekrar kazmanın sapını kavradı ve:

«— Haşa bismillâh!» dedi. Adamin kararmış, karışık yüzünden boncuk boncuk ter süzülüp yanaklı mintanında lekeler bırakıyordu.

Bulduğumuz yer, Turgutlu Gazî Bulvarında Boğos Ağa'nın bahçesi nâmi ile bilinen bir bostan. Evvelen burası 44 dönümlük, etrafı kalın ve yüksek duvarlarla çevrili mâmur bir bahçe iken, satıla satıla şimdi iki dö-

nüme imiş bir bostancık hâlinde. Boğos Ağa'yı hatırlatan iki unsurdan biri kule gibi bir bağ evi ile —o da harap— Boğos Ağa'nın üç küp dolusu altın definesi...

İki amele çala kazma bahçedeki havuzun civarını delik deşik ederlerken etrafta dizilip bir kaç kişi de, sanki küpler hemen çıkacakmış gibi merak ve heyecanla onları seyrediyordu.

Grupun en neş'eli ve hossobet rûknü sinemacı Fethi Albayrak. Definecilerin de başı. Yılmak, usanmak bilmiyor hiç. Sekiz senedir bu uğurda binlerce lira sarfedip de hava almış olmasına rağmen:

«— Çıkacak bey» diyor. «Göreceksin, bu domuz er geç çıkacak.»

«Çıkacak domuz» da, senelerden beri bir türlü çıkmayan Boğos Ağa'nın çil altınları.

Sonra bizim gazeteci olduğumuzu hatırlayıp:

«— Aman kurban olayım bey» diye ilâve ediyor. «Sakin define çıktı filân diye yazma. Zâten filmlerden ucuz film alamıyorum, üstelik bir de zam yapmağa kalkarlarsa, işte o zaman ocuğuma incir dikilir.»

Fethi Albayrak, sinemada kazandırdığı bir kaç kurusu, burada define uğruna harcıyor. Kahveci Veyssel Efendi de öyle. O da İzmir'deki kahvesinde ettiği kârı burada getirip kara topraklara, bir hilyâ uğruna yatırıyor. Hafta sonunda Turgutlu'ya gelip kazıya başlıyorlar, hafta ortasında İzmir'e dönüp define arayabilmek için para kazanıyorlar. Tuhaf bir ticaret belki ama, böyle işte...

Hasta defineciye sordum:

«— Pekî Fethi Bey, renciler ne gündelik verirsiniz?»

«— Para vermeyiz bey. Onlar da bu definde ortak oldukları için gönüllü çalışırlar.»

Hani bir aralık, kazmanın ucuna yapışsam da ben de şu defineye bir miktar ortak olsam, diye düşünmedim değil. Anlaşılan büyük servetlere bedavadan ortak olma imkânları yalnız bizim memlekete has bir şey.

Boğos Ağa'nın altın küplerine sahip olmak için Turgutlu hasıkı senelerden beri bu bostanı kazıp köstepek yuvasına çevirmişler. Ama nafîle, şimdîye kadar bakır metelik bile çıkmamış. Bunu, şimdiki defineciler de biliyor.

«— E, pekî, buna rağmen neye kazıyorsunuz hâlâ?»

«— Çünkü bey, dedemin burada olduğuna dair yeni haberler aldık da ondan.»

«— Nasıl haberler?»

«— Geçen sene Boğos Ağa'nın kızı ile damadı Turgutlu'ya geldiler ve burada hiç kalmadan geçtiler. Şehirde sarfettikleri on beş dakikalık müddet de bu bahçede ve havuzun başında geçti. Geldiler. Hiç konuşmadan havuzun etrafında dolaştılar. İnceden inceye kazı filân var mı diye bakiydılar, sonra memnun mesrur otomobillerine binip gittiler. Oradan anladık ki, define daha hâlâ burada gömülmüştür.»

Doğrusu bu istidâle de diyecek yok hani. Demek Boğos Ağa ailesi buraya gelip, eski günleri anmadan mütevellit biraz gözyaşı dökselerdi, bizim defineciler, altınların uçtuğuna hükmedeceklerdi. İyl vallahi. Pek iyimser insanlarız vesselâm.

Kazma kürek sesleri bir yandan devam ederken, kazıya mukayyet olacak Milli Emlâk memuru İbrahim Çelirge, Maarif Memuru Rahmi Dökü, Zâbita Me. muru Polis Görevlisi Niyazi Ertut da beri yanda hiç ses çıkarmadan gülererek onları seyrediyorlar. Hükümetin resmi mura-kıpları sayılan bu zevata yevmiyelerini de yine Defineciler verirmiş. Fethi Albayrak:

«— Günde en az on beş banknot da onlara hakkı huzur veriyoruz bey» diyor. «Eğer devlet memuru olmasalar onları da defineye ortak yapıp bu masrafları kurtulacağız ama ne çâre ki kanunî mevzuat müsait değil.» Tam bu sırada amelenin biri bağırır.

«— Fethi Bey, kazmanın ucu boşluğa vardı.»

[EGE AJANSI]
«— Kazma boşluğa vardı!» Bunu duyan Fethi Albayrak hemen ortağı İbrahim Palabıyığın kalbine kulağını dayıyor!..

[EGE AJANSI]
Defineciler bütün ümitlerini bu çukura bağlamışlar. Boğos Ağa'nın milyonları acaba buradan çıkacak mı? (soldan üçüncü kahveci Veyssel Pamuklu, sağdan birinci İbrahim Çelirge.)

olmuştur.

Sinemacı, define mahalline kocasacığına, ortağı İbrahim Palabıyık'ı yakalayıp basını onun kalb nahiyesine dayadı.

«— Aman ağabey, sâkin ol. Çıkma da keyfine bak, çıkmasa da...»

«— İbrahim Beyde kalb mi var?» diye sordum. Sempatik sinemacı:

«— Yok ama.» dedi. «Beş milyon Türk lirası bu. Bakarsın birdenbire kalb illetine uğrayıverir.»

Sonra hep beraber kazının başına gittik. Definecilik yavaş yavaş beni de sarmağa başlamıştı. Çıkacak altınlardan bana ne? Ama gözü körolası para, insanı huylandırmadan olmuyor işte.

Bir müddet kazma ve kürekle- rin, hava ile toprak arasında çizdikleri kavisleri heyecanla seyrettikten sonra tekrar meyus yerlerimiz döndük. Zira boşluk diye haber verdikleri şey, bizi gizli dehlizin ağzına götürerek delik değil, ağaç köklerinin taşlar arasında bıraktığı yalancı bir menfezden ibaretti.

O gün aksama kadar definecilerle beraber kazı mahallinde kaldım. Ameleler etrafı hallaç pamuğu gibi attılar, fakat nafîle... Nihayet, hafriyata iki üç gün için ara verildi.

«— Niçin yarın devam etmiyorsunuz?»

Sualime hayret etmişlerdi. «— Tabii devam edeceğiz.» dediler. «Ama yarın değil. Çünkü şehre inip biraz daha para kazanmamız ve dedektör âletini tamlar edip getirmemiz lazım.»

YARINKİ YAZI:

«Aletli modern definecilik bizde de başladı»